

Materiał pobrany ze strony walidacja.ibe.edu.pl/metody

Prezentacja

Charakterystyka

Prezentacja polega na przygotowaniu, przedstawieniu i omówieniu określonego tematu przed panelem ekspertów (np. asesorów).

Jedną z technik w ramach metody prezentacji jest poster - przygotowanie i prezentacja plakatu. W tym wypadku temat jest ujęty w formie graficznej a wszystkie istotne treści są pokazane jednocześnie.

Podczas trwania prezentacji lub bezpośrednio po niej - także w odniesieniu do techniki posteru - eksperci oraz publiczność mają możliwość zadawania kandydatowi dodatkowych pytań. Odbywa się to w formie zorganizowanej sesji. Odpowiadając na pytania, kandydat może się wykazać pogłębioną wiedzą na dany temat, wyjaśnić wątpliwości, odnieść się szerzej do wybranych komentarzy ekspertów czy też obronić przyjęte w tezy lub rozwiązania.

Prezentacja (w tym technika posteru) jest często wykorzystywana jako metoda wspomagająca inne metody stosowane w walidacji. Jej zastosowanie nierzadko ma na celu doprecyzowanie oraz pogłębienie wiedzy o efektach uczenia się osiągniętych przez kandydata.

Ramka 1. Projektowanie sposobu sprawdzania prezentacji (w tym techniki posteru)

Ogólne zasady, którymi powinno się kierować przy projektowaniu sposobu sprawdzania prezentacji (w tym techniki posteru):

1. Należy dopilnować, aby kandydat wiedział, co jest głównym celem prezentacji i które jej elementy będą podlegały analizie.
2. Należy poinformować kandydata, ile czasu ma trwać prezentacja i czy jest po niej przewidziana sesja pytań i odpowiedzi.
3. Należy poinformować kandydata o tym, w jaki sposób, przez kogo (czy tylko przez asesora czy kogoś jeszcze) oraz według jakich kryteriów będzie oceniana prezentacja. Od tego zależy prawidłowe zastosowanie metody, ponieważ bez tych informacji kandydat może położyć nacisk na nieistotne elementy (np. jeśli zastosowana jest technika posteru, kandydat może skupić się na efektownej grafice zamiast na treści).
4. Należy przygotować arkusz oceny prezentacji - taki sam dla wszystkich posługujących się nim osób.

Należy pamiętać, że gdy weryfikacji podlega przede wszystkim wypowiedź kandydata, wszelkie zaburzenia w rozmowie (np. zmiana tematu), mogą mieć wpływ na ostateczny wynik. Jest to szczególnie szkodliwe, gdy nowy wątek dotyczy efektów uczenia się, które nie były ujęte w scenariuszu walidacji. Asesor, który postępuje w ten sposób, nierzetelnie wykonuje swoje obowiązki. Jednak nawet w przypadku mniej istotnych zaburzeń, efekt takiego postępowania może np. zmienić atmosferę sprawdzania. W rezultacie kandydat może przestać odpowiadać tak szczegółowo lub szczerze. Rodzi to też stres u osoby podchodzącej do walidacji, co może skutkować gorszym wynikiem.

Jednocześnie metoda ta może być podatna na tzw. efekt egzaminatora - sposób oceniania kandydata na podstawie ogólnego wrażenia lub stawiania zawsze skrajnych bądź zawsze średnich ocen.

Materiał pobrany ze strony walidacja.ibe.edu.pl/metody

Etapy walidacji, na których rekomenduje się stosowanie danej metody

Metoda prezentacji może być stosowana na każdym z trzech etapów walidacji.

Według danych Cedefopu (agencji zajmującej się rozwojem i promocją edukacji zawodowej oraz uczenia się przez całe życie w Unii Europejskiej), najczęściej wykorzystuje się ją do weryfikacji efektów uczenia się – tak było w 17 z 33 państw objętych badaniem. Rzadziej wykorzystuje się tę metodę na pozostałych etapach walidacji:

- na etapie identyfikowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych kandydata – w 4 państwach;
- na etapie dokumentowania – w 3 państwach.

Zakres efektów uczenia się, które można sprawdzać daną metodą

Wskazówki dotyczące efektów uczenia się, które można sprawdzać za pomocą prezentacji, mają charakter orientacyjny. Zostały opracowane na podstawie analizy wymagań zawartych w Polskiej Ramie Kwalifikacji (w charakterystykach II stopnia typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym), dotyczących efektów uczenia się.

Należy pamiętać, że wybór danej metody zawsze musi wynikać z analizy efektów uczenia się zdefiniowanych dla danej kwalifikacji.

Metoda prezentacji pozwala na sprawdzenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na wszystkich poziomach PRK.

Aby osiągnąć spodziewany efekt, konieczne jest:

- odpowiednie określenie tematu prezentacji (jej zakresu merytorycznego) – dotyczy on najczęściej wiedzy oraz umiejętności związanych z jej wykorzystaniem, umiejętności logicznego myślenia, wskazywania ciągów przyczynowo-skutkowych;
- ułożenie kryteriów oceniania – w nich można uwzględnić np. umiejętności komunikacyjne kandydata i jego umiejętności posługiwania się konkretnymi narzędziami.

Wiedza: Metodą prezentacji można sprawdzić wiedzę na wszystkich poziomach PRK, w zależności od tematu. Głębokość rozumienia wiedzy można sprawdzić za pomocą posteru.

Umiejętności: Za pomocą prezentacji można zademonstrować umiejętności z różnych poziomów PRK, w szczególności te związane z wykorzystaniem wiedzy i umiejętności komunikacyjnych, a także – w zależności od przyjętych kryteriów oceniania, zwłaszcza w odniesieniu do posteru – umiejętności pracy w grupie. Nie jest wskazane posługiwanie się tą metodą przy weryfikacji efektów uczenia się dotyczących doboru i użytkowania narzędzi i materiałów.

Kompetencje społeczne: Metoda prezentacji pozwala na sprawdzenie wąskiego zakresu kompetencji społecznych. W tej sytuacji rekomenduje się stosowanie tej metody w połączeniu z innymi.

[Wskazówki dotyczące efektów uczenia się, które można sprawdzić za pomocą metody Prezentacja](#)

Materiał pobrany ze strony walidacja.ibe.edu.pl/metody

Mocne i słabe strony prezentacji

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • za pomocą prezentacji można zidentyfikować efekty uczenia się kandydata, sprawdzić jego wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne • prezentacja umożliwia zadawanie pytań pogłębiających, co wpływa na wiarygodność wyniku • metoda ta – zwłaszcza technika posteru – pozwala na sprawdzenie umiejętności kognitywnych (zwłaszcza głębi zrozumienia, analizowania i krytycznej oceny) i umiejętności twórczych • prezentacja pozwala na weryfikację umiejętności retorycznych i komunikacyjnych kandydata (takich jak konstruowanie wypowiedzi, stosowanie argumentów, kierowanie przebiegiem dyskusji) oraz ich zastosowania przed publicznością (m.in. mówienie publiczne, radzenie sobie ze stresem, reagowanie na pytania) 	<ul style="list-style-type: none"> • nie każda kwalifikacja będzie zawierać efekty uczenia się, które można przedstawić i ocenić za pomocą prezentacji • metoda ta jest czasochłonna, w związku z tym raczej nie nadaje się do weryfikacji dużych grup kandydatów

Ograniczenia w stosowaniu

Jednym z ograniczeń w stosowaniu prezentacji (w tym techniki posteru może być fakt, że metoda ta opiera się w znacznej mierze na wypowiedzi ustnej, czasem przed większą publicznością, co może zniechęcać niektóre osoby bądź zaważyć na wyniku. Ponadto, w zależności od wybranej techniki (poster, prezentacja z pomocą multimediiów lub bez), przygotowanie wystąpienia może wymagać od kandydata wiedzy i umiejętności, które nie są bezpośrednio związane z kwalifikacją (np. obsługa komputera, szeroko pojęte umiejętności artystyczne).

Ograniczeniem w stosowaniu tej metody przez instytucje certyfikujące mogą być koszty. Kandydatów sprawdza się z reguły pojedynczo i wymagany jest do tego co najmniej jedna przeszkolona osoba. Zastosowanie prezentacji (w tym techniki posteru) w odniesieniu do kilku osób jednocześnie wymaga przygotowania odpowiednich kryteriów oceny i narzędzi sprawdzania. Jednak za pomocą tej metody można sprawdzić zarówno wiedzę, umiejętności (w tym głębię rozumienia i umiejętności z wyższych poziomów PRK), jak i kompetencje społeczne.

Osoby sprawdzające mogą mieć wątpliwości, czy kandydat przygotował prezentację (lub poster) samodzielnie. Rozwiązaniem tego problemu może być uwzględnienie w przebiegu wystąpienia sesji pytań i odpowiedzi, a także stworzenie odpowiednich kryteriów oceniania (np. zwracanie szczególnej uwagi na umiejętności komunikacyjne).

Czynnikiem ograniczającym rekomendowanie tej metody przez podmioty opisujące kwalifikacje może być przekonanie o niskim poziomie jej trafności lub brak zaufania. Tymczasem w innych krajach metoda ta jest

Materiał pobrany ze strony walidacja.ibe.edu.pl/metody

stosunkowo popularna. Według danych Cedefopu z 2016 r. prezentacja była stosowana w 21 z 33 państw europejskich objętych badaniem. Ponadto, technika posteru jest szeroko przyjęta w szkolnictwie wyższym.

Konieczne zasoby kadrowe i organizacyjno-materialne

Aby móc zastosować metodę prezentacji niezbędny jest udział osoby sprawdzającej. Powinna ona mieć wiedzę i umiejętności konieczne do poprawnego zinterpretowania prezentacji (w tym wygłoszonej przy pomocy posteru oraz bez korzystania z multimediiów) oraz wnioskowania na ich podstawie o efektach uczenia się kandydata. Szczególnie ważne w tym wypadku jest:

- zachowanie bezstronności, inaczej wyniki uzyskane dzięki prezentacji mogą zależeć od indywidualnych cech osoby, która przystąpiła do walidacji, a nie tylko od osiągniętych przez nią efektów uczenia się,
- umiejętność odróżnienia aspektów technicznych prezentacji, zwłaszcza z użyciem multimediiów i posteru, od wiedzy, umiejętności i kompetencji które mają być za ich pomocą zidentyfikowane lub ocenione.

Podczas prezentacji możliwy jest także udział innych osób w charakterze publiczności. Ponadto wskazane jest wyznaczenie osoby/osób odpowiedzialnych za procedowanie aplikacji kandydata.

Koszty stosowania metody prezentacji można podzielić na związane z:

- przygotowaniem i udoskonalaniem scenariusza walidacji, który uwzględnia stosowanie prezentacji;
- zapewnieniem kadry - wysokość kosztów będzie w tym wypadku zależała od przewidzianych ról (asesor, osoba przyjmująca aplikację, osoba udzielająca informacji itp.) oraz liczby osób biorących udział w procesie (np. kilku asesorów, publiczność), a także (pośrednio) od liczby kandydatów;
- zapewnieniem środków technicznych (np. komputera, rzutnika, tablicy multimedialnej);
- zapewnieniem odpowiedniego pomieszczenia do wygłoszenia prezentacji;
- dodatkowymi kosztami, jeśli prezentacja ma być połączona z innymi metodami ([testem teoretycznym](#), [obserwacją w warunkach symulowanych](#), [rozmową](#), [analizą dowodów i deklaracji](#)).

Możliwości łączenia prezentacji z innymi metodami

Prezentacja może być uzupełniona przez [test teoretyczny](#) albo [wywiad swobodny](#) w ramach sesji pytań i odpowiedzi.

Metoda ta może być także łączona z obserwacją w warunkach [symulowanych](#) (zadanie praktyczne i projekt) oraz z obserwacją [w warunkach rzeczywistych](#).

Ponadto poste, prezentacja multimedialna bądź nagranie z prezentacji może służyć jako dowód na osiągnięcie wymaganych efektów uczenia się i być przedmiotem [analizy dowodów i deklaracji](#).

Przykładowe techniki

Technika to podejście w ramach danej metody wykorzystywane do zbierania i analizowania danych świadczących o posiadaniu przez daną osobę efektów uczenia się.

Materiał pobrany ze strony walidacja.ibe.edu.pl/metody

Prezentacja z użyciem multimediiów

Przygotowanie prezentacji multimedialnej wymaga zgromadzenia informacji na dany temat, opracowania i przedstawienia ich w atrakcyjnej dla odbiorcy formie przy użyciu odpowiedniego oprogramowania.

Weryfikacji podlegają m.in.: kreatywność, twórcze podejście do tematu, posługiwanie się technologiami informacyjnymi, planowanie i organizacja pracy własnej. W zakresie kompetencji społecznych weryfikacji podlega kultura komunikowania się kandydata.

Mocne strony prezentacji z użyciem multimediiów:

- forma multimedialna pozwala na przedstawienie dodatkowych treści, dzięki którym kandydat może zademonstrować większą liczbę osiągniętych efektów uczenia się.

Słabe strony prezentacji z użyciem multimediiów:

- przygotowanie prezentacji w takiej formie wymaga od kandydata wiedzy i umiejętności technicznych, często wykraczających poza zakres kwalifikacji;
- kandydat zamiast na treści, może skupić się na stronie wizualnej prezentacji, konieczne jest zatem szczegółowe określenie kryteriów oceny i przedstawienie ich kandydatowi.

Prezentacja bez użycia multimediiów

Prezentacja bez użycia multimediiów to zazwyczaj referat ustny. Można go zdefiniować jako tekst przygotowany do wygłoszenia w kręgu zainteresowanych osób, którego celem jest przekazanie wiedzy na konkretny temat. Można w nim także zamieścić krytyczny komentarz.

Przyjmuje się, że takie wystąpienie nie powinno trwać dłużej niż 15-20 minut.

Referat jest szczególnie polecany do prezentowania wiedzy o charakterze naukowym (w tym głębi jej zrozumienia) – czyli na poziomach PRK od 6 do 8.

Poster (plakat)

Poster to sposób zaprezentowania szerszej publiczności treści i wniosków na konkretny temat w postaci graficznej (zazwyczaj na papierze w dużym formacie). Przedstawieniu plakatu może towarzyszyć komentarz ustny, gdyż informacje są na nim zamieszczane w sposób hasłowy i skrótowy.

Jest to metoda często używana do przedstawiania grupowych projektów badawczych w szkolnictwie wyższym.

Dobry poster powinien charakteryzować się:

- zawartością zgodną z tematem,
- czytelną grafiką.

W tej technice prezentacji można zastosować sesje pytań i odpowiedzi.

Materiał pobrany ze strony walidacja.ibe.edu.pl/metody

Mocne strony posteru:

- pozwala określić głębię rozumienia wiedzy, umiejętności logicznego myślenia i syntezy wiedzy (poster wymaga od kandydatów selekcji faktów, przedstawienia najważniejszych czynników w ciągu przyczynowo-skutkowym);
- pozwala ocenić kreatywność kandydata;
- weryfikacja posterów jest krótka i zwięzła;
- weryfikacja posteru może być dokonana nie tylko przez asesora, ale także przez innych kandydatów;
- weryfikacja posteru może być dokonana w dowolnym czasie, także bez udziału kandydata.

Słabe strony posteru:

- aby w pełni wykorzystać potencjał metody, instytucja certyfikująca powinna jednoznacznie określić kryteria oceny (kandydat musi wiedzieć, w jakim stopniu zawartość merytoryczna i sposób jej zaprezentowania podlegają ocenie);
- kandydat może zbyt często skupić się na efektach wizualnych, a nie na treści;
- osoby postronne (doradcy, nauczyciele, rówieśnicy) mogą mieć wpływ na zawartość posteru.

Poniżej przedstawiono przykładowe kryteria oceny posteru, na podstawie materiałów Uniwersytetu w Ulsterze (Wydział Informatyki i Inżynierii Zasobów IT).

Tabela 1. Przykładowe kryteria oceny posteru

Kryteria oceny	Komentarz
Treść	
Przejrzyście określony problem	
Zwięźle przedstawiony problem	Kandydat podsumował istotę problemu, a nie tylko go powtórzył.
Zaproponowanie rozwiązania	
Przedstawienie modelu	Kandydat wziął pod uwagę wszystkie istotne fakty i informacje. Wyjaśnił główne założenia i relacje. Wykorzystał własną wiedzę i doświadczenie w rozsądny i odpowiedni sposób.
Użycie odpowiednich narzędzi matematycznych	Do przedstawienia i rozwiązania problemu kandydat posłużył się stosownymi narzędziami i zasobami matematycznymi.
Przedstawienie rozwiązania za pomocą matematyki	Kandydat osiągnął prawidłowe wyniki matematyczne. Posłużył się właściwą terminologią matematyczną. Zwięźle przedstawił użycie stosownych metod.
Przedstawienie wniosków	Wnioski są związane z założeniami modelu. Podana jest odpowiedź. Model został użyty do opisu i wyjaśnienia danego zjawiska oraz do stworzenia prognozy.
Zaprezentowanie treści	
Logiczne przedstawienie treści	Układ treści jest logiczny i łatwy do prześledzenia.
Efektywne użycie różnych	Nagłówki są pogrubione. Podkreślenia użyto tam, gdzie zachodziła taka

Materiał pobrany ze strony walidacja.ibe.edu.pl/metody

czcionek	potrzeba.
Efektywne użycie ilustracji	Użyte ilustracje są konieczne a zarazem wystarczające do zrozumienia tekstu.
Poster jest estetyczny	
Tekst jest zwięzły	Ogólna prezentacja nie jest za długa. Napisana jest poprawnym językiem.
Demonstruje znajomość tematu w rozmowie	Opcjonalne – zależy od głównego celu posteru i tego, czy przewidziana jest sesja pytań i odpowiedzi.

Bibliografia

Cedefop (2009). *Europejskie wskazówki dotyczące walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego*. Luksemburg: Publications Office.

Chan, C. (2009). *Assessment: Presentation*. Assessment Resources@HKU, University of Hong Kong Pobrane z: https://ar.cetl.hku.hk/am_presentations.htm

Jobling, E. (2017). *Assessment by Poster*. Coventry University.

Rożek, R. (2006). *Prezentacja jako nowa jakość wspomaganie procesu nauczania*. Dąbrowa: Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum im. Jana Pawła II. Pobrane z: <https://docplayer.pl/7274301-Prezentacja-jako-nowa-jakosc-wspomagania-procesu-nauczania.html>

Trigwell, K. (1992). *Information for UTS staff on Assessment*. Sydney: UTS.

Wójcik-Hetman i D., Żmijowska-Wnęk, E. (2015). *Przewodnik dla nauczycieli nt. korelacji programów przedmiotowych*. Wrocław: DobreKadry.

Strony internetowe:

Assessment Resources AR@HKU: <http://ar.cetl.hku.hk/index.php>

Cedefop. *European Inventory on validation of non-formal and informal learning* [baza danych]; <http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory>

Egzamin Zawodowy – portal dla technika: <http://www.egzaminzawodowy.info/>

Jaknapisać.com: <http://www.jaknapisac.com/jak-napisac-referat/>

Recipy for Success: http://myt4l.com/index.php?v=pl&page_ac=view&type=tools&tool=rubricmake

University of Technology in Sydney: http://www.iml.uts.edu.au/assessment/types/class_present/index.html